

TŐZSÉR ÁRPÁD

Europé földje

(Részletek egy Európa-történetből)

Szent Szövetségek

A Szent Szövetségeket s a Nagy Hármások találkozóit egy orosz cár, I. Sándor hozta divatba, aki 1815-ben, Napoleon bukása után, Párizsban az osztrák császárral s a porosz királlyal „testvéri békére” s a Francia Forradalom előtti világ restaurációjára (azaz a felvilágosodás visszasötétítésére) szövetkezett. A második Szent Szövetség (egy újabb Hármás) 1945-ben (megint csak egy orosz cár dominanciája mellett), többször is összeült, s találkozósaik Európára nézve ugyanolyan végetesek voltak, mint a 160 évvel előbbi. E szöveg írója Jalta idején már tízéves volt, az újsághírekre akár emlékezhetne is, de csak végtelenül hömpölygő tehencsordákra emlékszik, fura kabátos, sapkás orosz katonák hajtották őket isten tudja honnan, isten tudja, hová.

Analógiák – rákmenetben

1.

Nehéz a történelemről nem analógiákban gondolkodni, beszélni: az általam fentebb mínusz első világháborúnak nevezett harmincéves Európa-égés s három millió halottjának árnya még ráfért Pieter Snayers egyetlen festményére, de hány festményre férne rá a második világháború apokalipszise és ötvenmillió áldozata? A har-

mincéves európai öldöklés-maratonnak nem tudjuk napra pontosan megjelölni a végét (pl. a vesztfáliai béke aláírásának többször is nekirugaszkodtak), a második világháború végét viszont pontosan 1945. május 8-ára teszi a győztesek emlékezete.

2.

De: 1945 és 1948 között a győzelmükbe belehülyült győzők (G. Grass kifejezése) sok millió védtelen német (s magyar) civilt (öregeket-nőket-gyermekeket) űztek el szülőföldjükről, főleg Csehszlovákiából és Lengyelországból. Vagy verték őket helyben agyon. Amit Tamás Gáspár Miklós, helyesen, olyan brutális etnikai tisztogatásnak nevez, mellyel kapcsolatban a hiányzó kelet-közép-európai bűntudat, töredelem és számvetés a térség egyik legszonyosabb erkölcsi botránya. S ezek után kérdés: valójában mikor ért véget a második világháború?

Csodás kékség 2021

Igen, még nem nagy az ember, de képzelettel, hát szertelen. Valahol Közép-Európában egy iskolába beront az iskola egykori diákja (tehát ezúttal nem migráns), s összeszurkálja a gyerekeket s tanítóikat. Az igazgatóhelyettes belehal sebébe, az ámokfutót, aki aznap reggel azt írja naplójába, hogy „ha isten nincs, akkor majd én csinálom itt rendet”, a rendőrök lelövik. Nem siettük el vajon úgy kétezer évvel a felvilágosodást? 2021-ben a kék ég fölöttünk és az ischémiás szív bennünk egyformán üresen kong. Mértékét vesztett világunk faragott kapui pedig nem hasonlítanak sem az erdők fabordáihoz, sem a kék ég csillagportáljaihoz.

Europé földjéből Átok földje

Európa, Ázsiáról leszakadván afféle laboratórium lett, az ősi kontinens boszorkánykonyhája, ahol a régi banyák új nevek alatt főzték régi mérgeiket. Átokföld, melyet hol a kőbalta, hol az ekevas, hol a gépek próbáltak megváltani, de nem ismerték a szeretet, a részvét jelszavát, ezért itt a föld immár csak néha terem, kiszáradnak a folyók, elszáradnak a fák, a nők meddők vagy felmondják anyai tisztüket s a férfiak egymással üzekednek. Egyre ritkábban esik az eső, egyre ritkábban újul meg a világ. Európa a törzsről letört ágként szárad, a beteg Amfortas tehetetlenül nézi birodalma pusztulását. Parsifal a Monsalvat várát keresve a vad tájat nézi: Mi ez a gomba a hegyek fölött, szétpattan, újul, s a lila égbe foszlik? Omló tornyok, Jeruzsálem, Athén, Alexandria, London – valószerűtlen!

Mozdulatlan